

Список використаних джерел:

1. Берлач О. П. Використання пастелі в станковому живописі: Методичні рекомендації для студентів художньо-педагогічних спеціальностей, педагогічних навчальних закладів / Берлач О. П., Чихурський А. С. – Луцьк, 2017. – 18 с.
2. Гаврилов Д. Особенности рисования пастелью [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://gavrilovart.ru/lessons/sovety/46-rispaste>
3. Мастер красок. Все для художников и любителей живописи [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://masterkrasok.ru/posts/drawing/pastel/osnovy-risovaniya-pastelju>
4. Руденко І. В. Виховний потенціал художніх технік у навчанні майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / І. В. Руденко // зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-прак. конф. – Харків: ФОП Петров В. В., 2016. – С. 174-177.
5. Сова О. Навчання образотворчого мистецтва на пленері: Навчальний посібник / Сова Ольга Сергіївна. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 104 с.
6. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: Навч. Посіб. / О. Л. Шевнюк. – Київ: Освіта України, 2017. – 311 с.

Грицун А.В.

студентка,

*Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова*

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ПЛЕНЕРНОЇ ПРАКТИКИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Пленерна практика студентів є невід'ємною частиною навчання. Вона має велике значення для фахової підготовки майбутніх художників і учителів образотворчого мистецтва, сприяє їхньому особистісному становленню і самовдосконаленню, засвоєнню практичних умінь у роботі з різними художніми матеріалами, а головне – вчить отримувати естетичну насолоду від спілкування з природою, передавати емоції і враження у своїй роботі.

Робота на пленері та її організація вимагає особливої уваги від керівника, завданням якого є теоретична і практична підготовка студентів до роботи у відкритому природньому середовищі. Вивчення різноманітних форм організації навчально-творчої пленерної практики сприяє продуктивній взаємодії викладача і студента, тому є актуальним для дослідження.

У науковій літературі значна увага приділяється аналізу роботи на пленері, що проходить в умовах відкритого середовища і принципово відрізняється від занять в аудиторії. Це може викликати у студентів певні складнощі у процесі виконання завдань. Питання методики організації та проведення пленеру відображено у працях В. Варданян [1], В. Черватюк [5], С. Рой [2]. Формування художньо-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі пленерної практики висвітлено у дисертації О. С. Сови [4].

Метою нашої статті є ознайомлення з формами організації пленерної практики у вищих навчальних закладах, що сприяють формуванню художньо-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва, досягненню високого рівня готовності до професійної діяльності.

Як стверджує О. С. Сова [3, с. 38], робота студентів на пленері спирається на обґрунтовану систему взаємопов'язаних методів навчання, що забезпечує ефективне формування художньо-педагогічних умінь майбутніх фахівців.

Початковою формою організації пленерної практики є *настановча конференція*. Проведення конференції залежить від якості підготовки керівника. Протягом конференції викладач-методист має: інформувати щодо програми навчально-творчої пленерної практики, її мети, змісту, календарного графіку проведення, прав і обов'язків практикантів; видати студентам щоденник творчої практики, де буде перераховані завдання практики, їх кількість, якими матеріалами вони повинні бути виконанні; звернути увагу студентів на організацію і відмінності проведення занять в умовах відкритого середовища від аудиторних; наголосити на необхідності оснащення, для зручної художньої роботи на пленері. Метод інструктажу варто застосовувати як на початку, так і наприкінці, щоб допомогти студентам вдосконалити професійний художньо-педагогічний рівень [3]. Головне в організації навчальної-практики є те, що керівник має чітко визначити завдання та мету, враховувати індивідуальні можливості та підготовку студентів, підібрати розміри етюдів для завдань, техніку виконання та час і тривалість роботи. Студенти мають добре розуміти, в чому особливості пленерного живопису, чому навчальна пленерна практика проводиться в природних умовах, знати вимоги та методи виконання пленерних завдань.

Форма творчої майстерні – колективна співпраця студентів і художника-педагога. Першочерговою роботою керівника є вчасно звертати увагу студентів на їх помилки і недоліки в роботі. Основними завданнями викладача-методиста у формі творчої майстерні є: презентація інноваційних методів і способів ефективною художньої та педагогічної діяльності на пленері; проектування та апробація авторських моделей навчання студентів у природних умовах; конструювання педагогічних ситуацій; розробка та впровадження нетрадиційних форм педагогічної діяльності в умовах відкритого середовища.

Форма творчої майстерні дозволяє запрошувати на пленер для колективної спільної роботи зі студентами відомих художників-живописців, створюючи творчу атмосферу співпраці, обміну професійним досвідом, новаціями, художньою манерою, що сприяє формуванню регіональних та національних шкіл. Як зазначає О. Сова [3], такі заняття розвивають їх творчу особистість, самостійність, здатність планувати та проводити творчі цікаві заняття.

Майстер-клас – це форма заняття, на якому педагог передає досвід своєї роботи через пряме коментування та демонстрацію найефективніших методів, прийомів, форм педагогічної діяльності, плануючи застосування їх усіма учасниками заняття.

Основною метою майстер-класу на пленері є демонстрування викладачем-методистом оригінального художнього вміння при активній участі студентів-практикантів. О. Л. Шевнюк підкреслює, що «особливостями цієї форми навчального заняття є самостійна індивідуальна або групова робота, активне залучення всіх і кожного до процесу діяльності, застосування прийомів стимулювання творчого потенціалу, ...співтворчість як форма взаємодії» [6, с. 114].

Для формування досвіду студентів використовувати набуті вміння і навички доцільно проводити частину пленерних навчально-творчих занять студентів у тісній співпраці з учнями художніх шкіл, або неформальної освіти.

Форма дуального навчання допоможе студентам набути як педагогічний, так і художній досвід.

Розробка та створення навчально-методичних комплексів, що містять художньо-методичні тематичні плани та методичні таблиці з поетапного виконання завдання є однією зі складових частин фахової підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до педагогічної діяльності. Важливо долучити до переліку пленерних завдань створення студентами методичних таблиць з поетапного виконання робіт в умовах відкритого середовища. Цей матеріал вони зможуть використовувати на старших курсах у педагогічних практиках.

Німецький педагог А. Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки, тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через призму особистого ставлення до неї і оцінку результатів у кінцевому продукті [7]. *Форма проектного навчання* сприятиме формуванню не тільки стандартних умінь, але й творчих у змінених умовах.

Звітна конференція є теж важливою частиною практики, вона є необхідною формою контрольних заходів, що дасть змогу побачити результати навчання студентів у процесі пленерної практики. Вона ділиться на дві частини: перевірка знань студента через метод тестового контролю з метою перевірки рівня фахових знань. Друга частина – це виставка творчих робіт, до якої студент готується в аудиторії. До робіт додається заповнений та підписаний щоденник для творчої практики (пленерної). Після цього роботи оцінюються екзаменаційною комісією, що складається з викладачів кафебри.

Організація пленерної практики має бути зорієнтована на подолання певних труднощів, що виникають у студентів, у процесі роботи на відкритому повітрі.

Практика у професійній підготовці майбутнього вчителя образотворчого мистецтва дуже важлива, адже вона допомагає не тільки засвоєнню знань і вмінь роботи різними матеріалами у живописі та рисунку, сприяє розвитку композиційного мислення, а й дає поштовх творчій активності, розкриває їхній потенціал, формує стійку внутрішню мотивацію до творчості.

Запропоновані форми організації пленерної практики є доцільними для застосування у вищих навчальних закладах. Вони сприятимуть формуванню художньо-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва та досягненню високого рівня готовності їх до професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Варданян В. А. Программа учебно-творческой практики. Пленэр / В. А. Варданян // Мордовский государственный педагогический институт им. М. Е. Евсевьева. – Саранск, 2011. – 9 с.
2. Рой С. Д. Мета, задачі та особливості проведення пленерної практики / С. Д. Рой // Зб. наук. пр.– Полтава: ПолтНТУ, 2016. – С. 204-210.
3. Сова О. С. Навчання образотворчого мистецтва на пленері: Навч. Посіб. / О. С. Сова. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – 104 с.
4. Сова О. С. Формування художньо-педагогічних майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі пленерної практики: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання (образотворче мистецтво)» / О. С. Сова. – Київ, 2018. – С. 20.
5. Черватюк В. О. Методичні рекомендації з пленерного живопису для молодих художників / В. О. Черватюк // Українська академія мистецтва. – К., 2013. – Випуск 21. – С. 44-51.

6. Шевнюк О. Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах: Навч. Посіб. / О. Л. Шевнюк. – Київ: Освіта України, 2017. – 311 с.

7. Jaques D. — Students and Tutor Experience of Projectl in Higher Education at the Crossroade // Society for Research into Higher Education. – Guilford, 1980. – 238 p.

Дерстуганова Н.В.

аспірант,

Класичний приватний університет

ДЕЯКІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-РЕФЛЕКСИВНОГО КОМПОНЕНТА У СТРУКТУРІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ІЗ ТЕОЛОГІЇ ДО КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Професійна підготовка богословів є цілеспрямованим процесом не лише навчання, але й виховання майбутніх служителів Церкви, здійснюючи яку, необхідно враховувати, що теологія, на відміну від інших наук, полягає не лише в інтелектуальному пізнанні певної кількості навчальних дисциплін. Неодмінною умовою якісної теологічної освіти є становлення особистості студентів, їх внутрішнє духовне зростання. Одержані в процесі фахової підготовки знання повинні стати для майбутнього теолога міцною основою для духовного перетворення, усвідомлення того, що справжнє богослов'я полягає в особистому досвіді духовного життя, в умінні не тільки розповісти про Господа, а й жити в Христі та в Церкві.

Дослідженням вчення Церкви про моральну свідомість і поведінку людини присвятили свої праці професор І. Андрієвський, протоієрей Г. Нефьодов, професор М. Олесницький, архімандрит Платон (Ігумнов), протоієрей Є. Попов, митрополит Східно-Американський та Нью-Йоркський Філарет, богослов Г. Шиманський.

Вивченням аскетичної спадщини Церкви займалися святитель Феофан Затвірник, святитель Ігнатій (Брянчанінов), професор С. Зарін, архієпископ Феодор (Поздєєвський), протопресвітер Іоанн Янишев.

Аналіз структури готовності майбутніх фахівців розглянуто у роботах О. Алпатової, Е. Зеєр, Л. Левицької, Н. Мазур, А. Павлової, Т. Поворознюк, Н. Садовнікової.

Проведений аналіз сучасної педагогічної та психологічної літератури свідчить, що існують різні підходи щодо формування професійної готовності молодих фахівців та класифікації рівнів готовності до трудової діяльності.

Формування професійної готовності молодих фахівців-теологів одночасно є метою професійної підготовки та її результатом, виступає твердим підґрунтям для формування майстерності, розкриття творчого потенціалу, а головне – духовного вдосконалення.

Проаналізувавши сучасні наукові підходи щодо класифікації компонентів готовності до певних видів професійної діяльності, пропонуємо одним із компонентів у структурі готовності майбутніх бакалаврів із теології до комунікативної взаємодії у професійній діяльності виокремити особистісно-рефлексивний компонент.